

Coos Huijsen durfde het als eerste politicus aan

Uit de kast

Het was 1973. Coos Huijsen was de eerste parlementariër wereldwijd die uit de kast kwam. Naast Kamerlid was Huijsen docent en rector. In die hoedanigheid zag hij vanaf de jaren tachtig de homoacceptatie afnemen. Het baart hem zorgen.

Tekst Lisette Douma Beeld Fred van Diem

Docent, historicus en oranjekenner Coos Huijsen (77) is de allereerste politicus die uit de kast kwam. Volgens de Amerikaanse politicoloog Andrew Reynolds, die er onderzoek naar deed, was Huijsen zelfs de eerste parlementariër ter wereld die openlijk homo was. Zelf zegt hij daarover: "Mijn coming-out was ook een try-out." De politicus en docent heeft zijn sporen verdient als homoactivist en heeft er een heel persoonlijk boek over geschreven: *Homo Politicus*. Hierin beschrijft hij een jeugd vol beklemming op het superchristelijke Goeree-Overflakkee. Zijn ouders scheiden als hij twee jaar is. Hij groeit op bij zijn moeder, oom en grootouders en moet vaak verhuizen. Coos is een eenzaam jongetje, wat wordt versterkt door een zekere 'gevoeligheid voor mannelijke erotiek'. Op zijn zestiende heeft hij voor

'Ik wist dat mij een ontslagprocedure stond te wachten als ik uit de kast kwam'

het eerst seks met een jongen. Met deze Peter woont hij later samen, zogenaamd om de kosten van de huur te delen. In de jaren vijftig kiest hij voor het onderwijs. In de jaren zestig wordt hij actief in de politiek voor de CHU, de Christelijk-Historische Unie die in 1980 opgaat in het CDA. Voor de CHU zit hij in de twee-

de helft van 1972 een korte periode in de Tweede Kamer, waar hij door de rechtervleugel als 'verkeerde Coos' wordt weggezet.

In 1973 vindt Huijsen de tijd rijp voor zijn coming-out. Niet veel later ontmoet hij ook de liefde van zijn leven, en huidige echtgenoot, Lank. Als Huijsen in 1976 voor de tweede keer in de Kamer komt is dat als openlijk homoseksueel. Met het CHU heeft hij dan gebroken, hij neemt zitting als eenmansfractie.

Tijdens zijn politieke carrière geeft Huijsen geschiedenis op het Christelijk Lyceum Overvoorde in Den Haag en later op de openbare scholengemeenschap Gerrit van Veen in Amsterdam-Zuid, waar hij uiteindelijk rector wordt.

Ontslag

Toen u in de jaren vijftig voor het onderwijs koos, wist u dat homoseksualiteit er taboe was. Vanwaar dan toch die keuze? "Als er al over homoseksualiteit gesproken werd, werd het negatief geduid. Ik wist dat mij een ontslagprocedure stond te wachten als ik uit de kast kwam. Maar ik wilde lesgeven en de sfeer op school trok mij. Het was niet zo dat ik in een ander beroep wel mezelf kon zijn. Heel voorzichtig kwamen er in de vrije beroepen mensen ■

uit de kast, de vormgever Benno Prem-sela bijvoorbeeld die later voorzitter van het COC werd. In alle andere sectoren was homoseksualiteit *not done*."

U sloot zich aan bij een christelijke partij en ging werken in het bijzonder onderwijs. Hoe verhiel zich dat tot uw persoonlijke leven?

Lachend: "Toen ik op mijn 33ste aan mijn moeder vertelde dat ik homo was, was 'Wat zocht je dan toch bij zo'n christelijke club als de CHU' een van de eerste dingen die ze mij vroeg."

Geen originele vraag dus.

Serieus: "Tijdens mijn jeugd met een afwezige vader en veel verhuizingen was ik op zoek naar overzichtelijkheid en dat vond ik in het geloof. Net als in het onderwijs was het niet zo dat ik als ik voor een andere partij had gekozen, wel geaccepteerd zou worden. In niet-kerkelijke kringen gold homoseksualiteit net zo goed als een taboe. Maar toen de homo-emancipatie eenmaal op gang kwam, werd het er daar wel eerder geaccepteerd. Datzelfde gebeurde in het onderwijs. In het openbaar onderwijs was er vanaf de jaren zeventig wel plek voor homo's. Maar in het bijzonder onderwijs werd homoseksualiteit tot voor kort slechts geduld en was het via de enkele feitconstructie tot vorig jaar mogelijk homoseksuele docenten te ontslaan op basis van hun geaardheid.

Overigens is het CDA de enige partij in Nederland die drie homoseksuele ministers –Joop Wijn, Gerda Verburg en Jan Kees de Jager– heeft voortgebracht. Dus misschien is men in kerkelijke kringen soms meer tolerant dan menigeeen denkt."

Wankel evenwicht

De leerlingpopulatie veranderde midden jaren tachtig. Wat voor effect had dat op uw school?

"Vanaf de jaren zeventig was er een leuke, open ontwikkeling op school. Ik nam mijn partner Lank vaak mee naar schoolfeesten. Dat heb ik tot het einde van mijn onderwijs carrière gedaan, maar het klimaat ten opzichte van homo's was toen wel veranderd. Vanaf midden jaren tachtig, toen er meer leerlingen van niet-westerse komaf op school kwamen, was er een terugval in de open sfeer. Er kwamen

meer macho-leerlingen, akkefietjes werden niet langer als vanzelf opgelost, het werd nodig in overleg met ouders en leerlingen de regels van de school opnieuw te formuleren en te handhaven. De straat moest teruggedrongen worden.

Zowel docenten als leerlingen kwamen minder uit de kast. Er zijn wel docenten geweest die mij om advies vroegen. Wanneer een leraar met wankel evenwicht orde weet te houden, en mij vraagt of het verstandig is uit de kast te komen, adviseer ik een coach in de arm te nemen. Als je het lastig vindt orde te houden, ben je kwetsbaar. Homo's vormen een bijzonder soort minderheid. Bij de meeste minderheden –Joden, Marokkanen, zigeuners– is

**'We hebben
nieuwkomers
als een soort
slachtoffers van
hun eigen cultuur
benaderd'**

het een kenmerk dat de ouders ook tot die minderheid behoren. Dat betekent dat jij je in ieder geval door je ouders geaccepteerd weet. Voor homo's gaat dat kenmerk niet op, en het afwijken op het gebied van seksualiteit is sowieso al iets dat onzeker maakt. 'Homo' is het meest populaire scheldwoord, je moet dus heel zeker van jezelf zijn wil je aan leerlingen, zeker aan allochtone leerlingen, vertellen dat je homo bent."

Heeft u de verandering in klimaat ook buiten de school gevoeld?

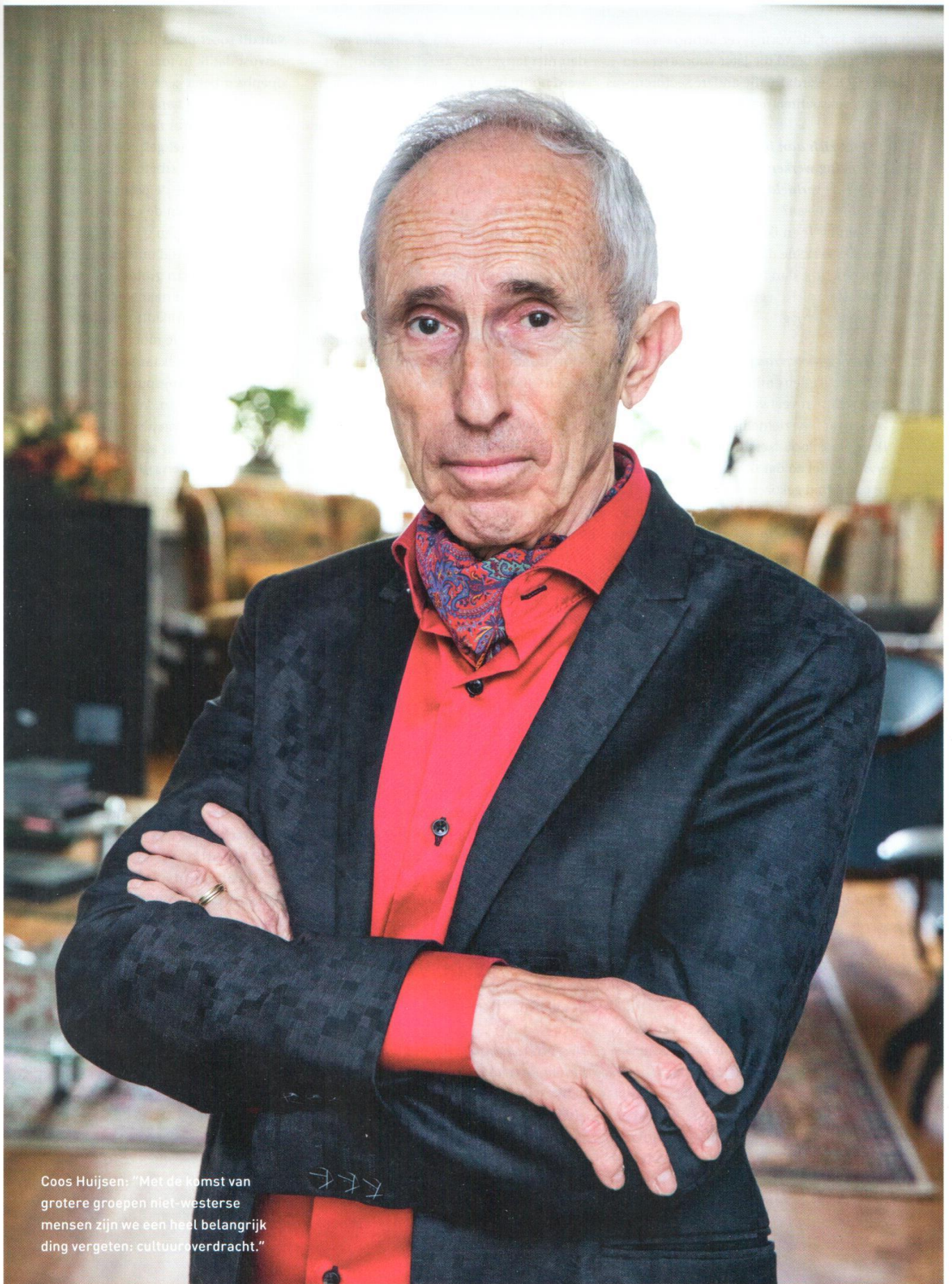
"Enkele jaren geleden nam ik bij de tram afscheid van een vriend, die overigens hetero is. Wij omhelsden en kusten elkaar. Mijn vriend stapte in, ik kreeg bierblikjes en verwensingen als 'flikker' en 'kan-kerhomo' om mijn oren gesmeten door Marokkaanse jongens. Ik had wel gehoord

van dit soort praktijken, was mij ervan bewust dat ik in toenemende mate in het openbaar beter geen affectie kon tonen naar mijn man Lank toe, maar dat dit mij gebeurde... Ik was *flabbergasted*. Aanvankelijk wilde ik het gesprek aangaan, maar toen zag ik die verbeterde gezichten, het leek echt alsof ze de pest aan me hadden. Een taxi stopte en de chauffeur adviseerde me in te stappen. Dat heb ik gedaan. Ik ben er best een tijd ontdaan van geweest. Met de komst van grotere groepen niet-westerse mensen naar Nederland zijn we een heel belangrijk ding vergeten: cultuuroverdracht. Je moet ervan uitgaan dat mensen zich in elkaar kunnen verdiepen. En aan dat uitgangspunt zijn we volkomen voorbijgegaan. We hebben nieuwkomers vaardigheden als taal geleerd, maar hebben hen verder als een soort slachtoffers van hun eigen cultuur benaderd, zij zouden niet in staat zijn zich aan te passen aan onze cultuur. Logisch, als je daar geen handvatten voor geeft."

Is het te laat voor die cultuuroverdracht?

"Dat is het niet, maar het zal langzaam gaan en er moet wel beleid op gemaakt worden. Je moet gevoelige onderwerpen niet laten liggen. De Holocaust bijvoorbeeld moet een examenonderwerp worden, daarop kun je sturen. Maar als ik dan zie dat de commissie-Schnabel in het eindadvies van het Platform Onderwijs2032 geschiedenis wil lozen, vraag ik me wel af hoe hij dan denkt de kloof in onze samenleving te dichten? Cultuuroverdracht is de weg naar verdraagzaamheid. Wij hebben een christelijk-humanistische cultuur en moeten die niet langer ontkennen. Onze cultuur veronderstelt een open houding tegenover heel veel groepen mensen in de samenleving. Die open houding moeten we ook van allochtonen vragen. Wederkerigheid is voor onze democratische samenleving van levensbelang." ■

Coos Huijsen, Homo Politicus, Uitgeverij Balans (2016), € 19,99, ISBN 9460030947

Coos Huijsen: "Met de komst van grotere groepen niet-westerse mensen zijn we een heel belangrijk ding vergeten: cultuuroverdracht."